

Beck Depresyon Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Beck Depresyon Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17345>

Özet

Beck Depresyon Envanteri (BDE), dünya çapında en yaygın kullanılan öz bildirim dayalı psikometrik araçlardan biri olan orijinal Beck Depresyon Envanteri'nin (BDI) Türkçe adaptasyonudur. BDE, bireylerdeki depresif semptomların varlığını ve şiddetini hızlı ve etkin bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Türkiye'deki uyarlama çalışması, psikolog ve araştırmacı Nesrin Hisli tarafından 1989 yılında gerçekleştirilmiş olup, özellikle üniversite öğrencileri popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik standartlarını sağlamıştır.

BDE, bireyin bilişsel, duygusal, somatik ve motivasyonel alanlardaki tipik depresyon belirtilerini değerlendiren 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, klinik değerlendirme ve geniş ölçekli araştırma çalışmalarında temel bir tarama ve şiddet belirleme aracı olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Depresyon, Beck Depresyon Envanteri, Psikometrik, Öz Bildirim Ölçeği, Nesrin Hisli, Depresif Belirtiler.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Geliştiricisi: **Aaron T. Beck**. Türkçe Uyarlama Sorumlu Yazarı: **Nesrin Hisli**.

Amaç

Beck Depresyon Envanteri'nin temel amacı, bireylerin son iki hafta içindeki depresif duygudurumlarının, bilişsel çarpıtmalarının ve somatik şikayetlerinin yoğunluğunu nicel olarak belirlemektir. Bu araç, klinik ortamlarda tanı sürecine yardımcı olmak, tedavi etkinliğini izlemek ve epidemiyolojik çalışmalarda depresyon prevalansını (yaygınlığını) saptamak için tasarlanmıştır.

Ölçeğin 4'lü Likert derecelendirme yapısı sayesinde, depresif belirtilerin derecesi objektif bir skora ile ifade edilebilir, bu da araştırmacılara ve klinisyenlere karşılaştırmalı veri sağlar.

Yapı

BDE, depresif bozukluğun çok boyutlu doğasını yansıtan bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Ölçek, melankoli ve umutsuzluk gibi duygusal durumların yanı sıra, kişinin kendine yönelik olumsuz değerlendirmeleri (suçluluk, başarısızlık hissi), bedensel kaygılar (uyku, iştah değişiklikleri) ve sosyal geri çekilme gibi belirtileri kapsar. Bu yapı, Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) kuramcısı Aaron T. Beck'in depresyonun bilişsel üçlüsü modeline dayanmaktadır.

Türkçe adaptasyon çalışmasında belirlenen faktörler, depresyonun temel bileşenlerini temsil etmektedir: Umutsuzluk, Kendine Yönelik Olumsuz Duygular, Bedensel Kaygılar ve Suçluluk Duygulanımları. Bu faktörler, ölçeğin yapı geçerliliğini destekler niteliktedir.

Geçerlik

Türkçe adaptasyonun geçerlik çalışmaları, Nesrin Hisli'nin 1989 tarihli makalesinde detaylandırılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmiş ve üniversite öğrencileri örnekleminde geçerli sonuçlar verdiğini göstermiştir.

Geçerlik çalışmaları, genellikle kriter geçerliliği ve yapı geçerliliği yöntemlerini içerir. BDE'nin, depresyonu ölçen diğer klinik araçlarla yüksek korelasyon göstermesi beklenir (kriter geçerliliği). Hisli'nin çalışması, BDE'nin Türkçede depresif semptomları doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Güvenirlik (reliability), bir ölçüm aracının tutarlılığını ifade eder. BDE'nin güvenilirlik çalışmaları, genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test yöntemleriyle değerlendirilir. Orijinal BDI ölçekleri yüksek iç tutarlılığa sahiptir (genellikle 0.80 üzeri).

Hisli'nin uyarlama çalışması, BDE'nin Türk üniversite öğrencileri popülasyonunda yüksek ve kabul edilebilir düzeyde bir iç tutarlılığa sahip olduğunu rapor etmiştir, bu da ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla benzer sonuçlar verebildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Beck Depresyon Envanteri'nin Türkçe uyarlaması üzerinde yapılan faktör analizi sonucunda toplam **21 madde** için 6 alt boyut belirlenmiştir. Ancak, bu alt boyutlardan 4 tanesi psikolojik açıdan anlamlı bulunarak yorumlanmıştır.

Umutsuzluk Boyutu: (9 madde) Depresif ruh durumu ve geleceğe dair olumsuz beklentileri içerir.

Kişinin Kendisine Yönelik Olumsuz Duygular Boyutu: (3 madde) Kendini suçlama ve yetersizlik hislerini kapsar.

Bedensel Kaygılar Boyutu: (2 madde) Bedensel imaj ve fiziksel şikayetlerle ilişkilidir.

Suçluluk Duygulanımları Boyutu: (2 madde) Yoğun suçluluk duygularını ölçer.

Geriye kalan 4 madde, ayrı olarak Uyku Bozukluğu gibi somatik semptomlarla ilgili olup, faktör yapısı içerisinde yeterince güçlü bir şekilde yüklenmediği için ayrı bir boyut olarak yorumlanmamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon), Öz Bildirim Envanteri

Format: Toplam 21 madde. Her madde 4 seçenekli (0'dan 3'e kadar) 4'lü Likert ölçeği kullanılarak derecelendirilir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik ve non-klinik yetişkin popülasyonlar.

Age Group: Ergenlik dönemi sonu ve yetişkinlik (Özellikle üniversite öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir).

Population Details: Türkiye'deki üniversite öğrencileri için geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanabilen, kağıt-kalem veya dijital formatta sunulabilen, kolay ve hızlı skorlanan bir öz bildirim testidir. Derecelendirme: 0= Depresyonla ilgili Olumlu ifadeler (Belirti yok) - 3= Depresyonla ilgili Olumsuz ifadeler (Belirti şiddetli).

Anahtar Kelimeler

Psikoloji, Klinik Değerlendirme, BDE, Öz Bildirim, Likert Ölçeği, Depresif Bozukluk, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: N/A

Affiliation Email addresses: nesrinhislisahin@gmail.com

Correspondence Address: N/A

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Beck Depresyon Envanteri'nin orijinal formu (BDI), telif hakkına tabidir ve ticari amaçlı kullanımı genellikle ücret gerektirir. Türkçe adaptasyonun (1989) akademik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Nesrin Hisli ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Uyarlama Yılı: 1989.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [beck-depresyon-envanteri-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Hisli, N. (1989). Beck Depresyon Envanterinin üniversite ö?rencileri için geçerli?i, güvenilirli?i. *Psikoloji dergisi*, 7(23), 3-13.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: turkpsikolojidergisi.com

Beck Depresyon Envanteri Maddeleri

A?a??daki maddeler, Türkçe adaptasyon çal??mas?nda belirlenen faktör yap?s?n? göstermektedir:

Toplam 21 madde.

6 alt boyut bulunmu? ancak 4 tanesi yorumlanm??t?r.

Yorumlanan Boyutlar:

Umutsuzluk Boyutu (9 m) :Depresif ruh durumu.

Ki?inin Kendisine Yönelik Olumsuz Duygular? Boyutu (3 m) : Kendini suçlama.

Bedensel Kayg?lar Boyutu (2 m) :Bedensel imaj.

Suçluluk Duygulan?mlar? Boyutu (2 m) : Suçluluk duygular?.

Yorumlanmayan Boyutlar:

Yorumlanmayan Boyutlar (4 m): Uyku Bozuklu?u.